

Αποτυχημένα έργα «σπαταλούν» το νερό

Δεν κατάφεραν να περιορίσουν το πρόβλημα της λειψυδρίας και πολλά νησιά στηρίζονται ακόμα και σήμερα στις υδροφόρες

της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

Το πολυτιμότερο αγαθό, το νερό, ήρθε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος το περασμένο Σάββατο στην ημερίδα «Βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων στα νησιά του Αιγαίου», που οργάνωσε το πρόγραμμα «Λειψυδρία Αιγαίο» της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού στην Ερμούπολη της Σύρου. Οποιοσδήποτε ζήσει στις Κυκλάδες, γνωρίζει ότι στα πα-

λιά χρόνια κοινοτάρχες εκλέγονταν οι... νερούλαδες, γεγονός που αποδεικνύει την αξία του νερού για τα νησιά του Αιγαίου.

Το πρόβλημα της λειψυδρίας των νησιών είναι ιδιαίτερα επίκαιρο σήμερα, αρχές του καλοκαιριού και μεσοσύσης της οικονομικής κρίσης. Πολλά είναι τα νησιά ακόμα που τροφοδοτούνται με μεταφορά νερού από το Λαύριο, με εξαιρετικά υψηλό αντίτιμο. Υπολογίζεται ότι ετησίως ξοδεύονται 4 εκατ. ευρώ για τη με-

ταφορά νερού στις Κυκλάδες, τη στιγμή μάλιστα που έχουν δαπανηθεί εξίσου μεγάλα κονδύλια για κατασκευή έργων, όπως φράγματα και αφαλάτωσες, που τελικά δεν κάλυψαν τις ανάγκες του κάθε τόπου ή δεν λειτουργήσαν ποτέ σύμφωνα με τις προδιαγραφές τους. Ταυτόχρονα, η ζήτηση νερού αυξάνεται όχι μόνο λόγω τουρισμού, αλλά επιπλέον εξαιτίας της άναρχης δόμησης και της εμμονής πολλών στην κατασκευή πισινών, ακόμα και σε ανυ-

δρα νησιά, όπως η Φολέγανδρος. Στην ημερίδα οι επιστήμονες έκαναν μια αναδρομή σε όλα τα κατασκευαστικά έργα που έχουν δοκιμαστεί στα νησιά του Αιγαίου, ενώ παράλληλα παρουσίασαν τα τελευταία τεχνολογικά επιτεύγματα που επιτρέπουν σε τόπους άνυδρους ένα επαρκές σύστημα υδροδότησης. Τα παραδείγματα εφαρμογών στο εξωτερικό απέδειξαν για άλλη μια φορά ότι «έχουμε ακόμα πολύ δρόμο», αφού η επαναχρησιμοποίηση των

υγρών αποβλήτων και η αφαλάτωση εφαρμόζονται ευρύτατα σε όλη τη Μεσόγειο.

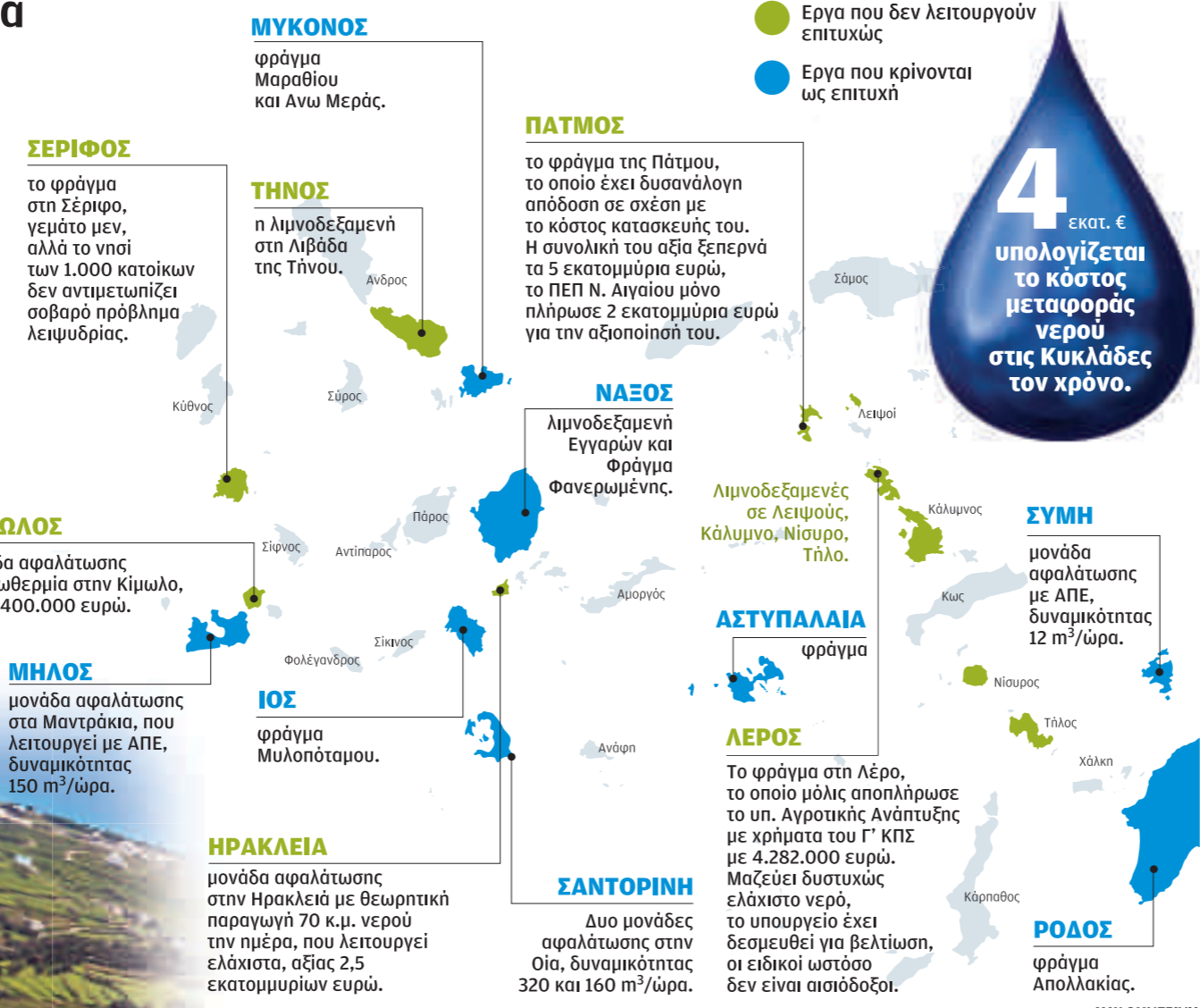
Ωστόσο, απαιτείται αναστοχασμός σχετικά με τις ανάγκες, αλλά και αναδιοργάνωση. «Προτού ξεκινήσουμε νέες επενδύσεις, ας ελακτοτοποιήσουμε τις διαρροές των υπάρχοντων δικτύων ύδρευσης» σχολιάζει η κ. Γεωργία Κίκο, υπεύθυνη του προγράμματος «Λειψυδρία Αιγαίο», «ας εκσυγχρονίσουμε τις μεθόδους άρδευσης».

Η κατάσταση στα νησιά του Αιγαίου

Πολλά έργα έχουν γίνει την τελευταία εικοσαετία στα νησιά του Αιγαίου για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, που έχουν κοστίσει εκατομμύρια ευρώ φράγματα, μονάδες αφαλάτωσης, λιμνοδεξαμενές. Λίγα όμως λειτουργούν επιτυχώς δίνοντας λύσεις στο οξύτατο πρόβλημα.

0,30 έως 2€
ανά κυβικό μέτρο
το κόστος λειτουργίας
των μονάδων αφαλάτωσης

5 έως 13€
ανά κυβικό μέτρο το κόστος
μεταφοράς νερού
με υδροφόρα

Τα σημαντικά πλεονεκτήματα της αφαλάτωσης

Η αφαλάτωση είναι μια μέθοδος ευρύτατα διαδεδομένη στις μεσογειακές χώρες (Ισπανία, Μάλτα και Ιταλία) αλλά και αραβικές (Σαουδική Αραβία) και έχει αποδειχθεί σωτήρια. Στην Ελλάδα υπάρχουν 42 μονάδες σε Σύρο, Μήλο, Πάρο, Σαντορίνη, Ιο, Μύκονο, Τήνο, Χίο, Νίσυρο, Σχοινούσα, Σίφνο, Ευβοία, Ιθάκη κ.ά. Στα ελληνικά νησιά οι εγκατεστημένες μονάδες αφαλάτωσης για δημόσια χρήση ξεπερνούν σε δυναμικότητα τα 22.000 κ.μ./ημέρα. Ακόμη, στη Μήλο και τη Σύμη λειτουργούν συστήματα αφαλάτωσης με ΑΠΕ, που είναι η τελευταία λέξη της τεχνολογίας.

«Τα τελευταία χρόνια έχει επικρατήσει η αφαλάτωση με αντίστροφη όσμωση» εξηγεί στην «Κ» η κ. Ευτυχία Τζεν από την ΚΑΠΕ (Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας), μηχανολόγος μηχανικός εξειδικευμένη στην τεχνολογία της αφαλάτωσης. «Η αντίστροφη όσμωση, που εφαρμόζεται στην Ελλάδα, μας προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα έναντι των παλιότερων τεχνολογιών». Συγκεκριμένα, αφαλάτωση τόσο θαλασσινό νερό όσο και υφάλμυρο, ενώ το αφαλατωμένο νερό παράγεται είναι πόσιμο. «Προηγείται σταθεροποίηση του pH, εμπλουτισμός του νερού με τα απαραίτητα ιχνοστοιχεία και αποστείρωση, ενώ πραγματοποιείται συνεχής ποιοτικός έλεγχος» επισημαίνει η κ. Τζεν.

Με την αντίστροφη όσμωση, τόσο σε θαλασσινό όσο και σε υφάλμυρο νερό, το παραγόμενο είναι πόσιμο.

Ενα ερώτημα που τίθεται αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. «Από έρευνες που έχουν γίνει, οι επιπτώσεις των μονάδων αντίστροφης όσμωσης στο περιβάλλον περιορίζονται στην απόρριψη της άλμης και στις ενεργειακές απαιτήσεις. Για την απόρριψη της άλμης απαιτείται μελέτη της περιοχής απόρριψης και εγκατάσταση συστημάτων διάχυσης ή ανάμιξης της άλμης».

Στις ενεργειακές απαιτήσεις της αφαλάτωσης, που προκαλεί σε πολλούς σκεπτικισμό, έχουν συντελεσθεί άλλα. «Η κατανάλωση σε μια μονάδα αφαλάτωσης με αντίστροφη όσμωση κυμαίνεται στα 2,5-3 KW/κ.μ. παραγόμενου νερού, ενώ στις θερμικές μεθόδους αντίστοιχες δυναμικότητας απαιτούνται περισσότερο από 12 KW/κ.μ. νερού» αναφέρει η επιστήμονας του ΚΑΠΕ. «Παράλληλα, εφαρμόζουμε συστήματα ανάκτησης ενέργειας, όπου αξιοποιούμε την πίεση της άλμης μειώνοντας την ενεργειακή κατανάλωση». Ο νέος νόμος Ν3851/2010 για τις ΑΠΕ δίνει προτεραιότητα, υπό όρους, στη χορήγηση άδειας παραγωγής ή εξαιρέσεων σε σταθμούς ΑΠΕ, όταν αυτοί συνδυάζονται με μονάδες παραγωγής πόσιμου νερού ή νερού άλλης χρήσης μέσω μονάδων αφαλάτωσης. «Ο συνδυασμός των δύο τεχνολογιών είτε αφορά μικρά αυτόνομα συστήματα σε περιοχές με έλλειψη ηλεκτρικού δικτύου είτε ανεξάρτητες εφαρμογές, με σύνδεση στο δίκτυο. Το περιβαλλοντικό όφελος από τη μείωση του CO₂ είναι μεγάλο».

Οφέλος οικονομικό και περιβαλλοντικό

Από το 2008 έχουν θεσπιστεί νομοθετικά και στη χώρα μας ποιοτικά κριτήρια για την επαναχρησιμοποίηση νερού από υγρά απόβλητα (ΦΕΚ 2089/9/10/2008). Τα απόβλητα των βιολογικών καθαρισμών μπορούν να υποστούν κατάλληλη επεξεργασία ώστε το νερό να χρησιμοποιηθεί σε διάφορες εφαρμογές. «Το επεξεργασμένο νερό ενδεδειγμένα για αγροτικές, βιομηχανικές και αστικές χρήσεις», εξηγεί ο δρ Πέτρος Γκίκας, επικουρος καθηγητής στο Πολυτεχνείο της Κρήτης, «και βεβαίως μπορεί να εξυγιάνει και να επαναφορτίσει υπογείους υδροφόρους». Ηδη, όμως, και πριν από το 2008 λειτουργούσαν στη χώρα μας με ειδικά άδεια μικρά κέντρα ανάκτησης νερού, μεταξύ άλλων στην Κω, τη Σίνδο, τη Χερσόνησο Κρήτης και στη Χαλκίδα, αλλά και σε ξενοδοχειακές μονάδες σε Κρήτη και Ρόδο. «Και στην Ψυττάλεια εφαρμόζεται η εν λόγω τεχνολογία, σε μικρή κλίμακα, για άρδευση των χώρων πρασίνου», σημειώνει ο κ. Γκίκας. «Ωστόσο, μεταφορά νερού για επαναχρησιμοποίηση στην Αττική απαιτεί την εγκατάσταση δαπανηρού δικτύου διανομής, μέχρι το νερό να φθάσει στις περιοχές που έχουν ανάγκη». Στην Κύπρο, με νερό προερχόμενο από τέτοιες μονάδες αρδεύονται πολλές καλλιέργειες και εκτάσεις πρασίνου, όπως άλλωστε συμβαίνει στο Ισραήλ, την Ιταλία, τη Μάλτα, την Ισπανία και την Καλιφόρνια που θεωρείται πρωτοπόρος. Ωστόσο, το ταμείο στην Ελλάδα για την εν λόγω μέθοδο είναι ακόμα ισχυρό, παρά τις αυστηρές νομοθετικές παραμέτρους.

Με την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένου νερού από υγρά απόβλητα.

Αυξημένη ζήτηση

Το όφελος είναι τόσο περιβαλλοντικό όσο και οικονομικό. «Το θεαματικό με την επαναχρησιμοποίηση είναι ότι η αυξημένη παραγωγή υγρών αποβλήτων συμπίπτει με την αυξημένη ζήτηση σε νερό στα τουριστικά νησιά», εξηγεί ο δρ Γκίκας. «Δεν καλοψάστε, επομένως, να κατασκευάσουμε μεγάλες δεξαμενές αποθήκευσης νερού». Το κόστος για κάθε κυβικό μέτρο είναι ανάλογο της δυναμικότητας κάθε μονάδας και της τελικής χρήσης του νερού. Έτσι, η τιμή για το ανακτημένο νερό που προορίζεται για άρδευση κυμαίνεται μεταξύ 0,2-0,4 ευρώ/μ³, ενώ για χρήση σε τουαλέτες το κόστος μπορεί να αυξηθεί κατά 50%. Για άνυδρα νησιά, ιδανικό κρίνεται ο συνδυασμός επαναχρησιμοποίησης αφαλατωμένου νερού μετά τη χρήση του.

Πολλά εκατομμύρια πήγαν χαμένα σε πρόχειρες μελέτες

Ασυμμετρικά, σπατάλη και τοπικισμός είναι τα χαρακτηριστικά που συνοδεύουν όλες τις προτάσεις για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας από τους αρμόδιους φορείς εδώ και τρεις δεκαετίες. «Η πρόοδος που έχει γίνει από τα τέλη της δεκαετίας του '70, οπότε δεν υπήρχαν στα περισσότερα νησιά ούτε καν υδρευτικά δίκτυα, είναι βεβαίως μεγάλη» παρατηρεί ο κ. Ηλίας Νόκας, προϊστάμενος διεύθυνσης υδάτων στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Ωστόσο, πολλά έργα υψηλού κόστους (4 με 5 εκατομμύρια ευρώ συνολικά κοστίζει η κατασκευή ενός φράγματος) έγιναν με πρόχειρες μελέτες και τα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα.

Άστοχη χωροθέτηση

«Υπάρχουν έργα τα οποία κρίνονται ως αποτυχημένα» επισμαίνει ο κ. Νόκας. «Άλλοτε έχουν πολλά κατασκευαστικά προβλήματα, με συνέπεια να μη συλλέγουν νερό, και άλλοτε η χωροθέτηση τους είναι άστοχη». Για παράδειγμα, το φράγμα στον Λιβάδα της Τήνου. «Το έργο έγινε το 1992 με κόστος περίπου 4 εκα-

τομμύρια ευρώ βάσει σημερινών δεδομένων. Γρήγορα παρουσιάστηκαν κατασκευαστικά προβλήματα που οδήγησαν σε διαρροές, ενώ στο ρέμα κατέληξαν λύματα» αναφέρει ο κ. Νόκας. Οι παράγοντες που οδήγησαν στην αποτυχία των εν λόγω έργων, που εν πολλοίς πραγματοποιήθηκαν από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους, ήταν η έλλειψη υδρολογικών δεδομένων, η μαζική και επιπόλαιη παραγωγή μελετών σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά και οι έντονες πολιτικές πιέσεις για την προώθηση των έργων. «Η λογική της διεκδικήσεως πήγαζε από την αίσθηση ότι μια απόρριψη και αφηρημένη έννοια, το κράτος, αναλαμβάνει το κόστος» σημειώνει ο κ. Νόκας. «Παράλληλα, η έλλειψη ενδός οργάνου που θα συντονίζει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (υπουργείο Γεωργίας, ΥΠΕΧΩΔΕ, νομαρχίες, ΟΤΑ, ΙΓΜΕ κ.λπ.) δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την κατάσταση». Στη Σέριφο, για παράδειγμα, όπου δεν υπάρχει γεωργική δραστηριότητα, κατασκευάστηκε φράγμα (κόστος 4-5 εκατομμύρια ευρώ) με

τη λογική ότι αν εξασφαλιστεί νερό, οι νέοι του νησιού των 1.000 κατοίκων θα ασχοληθούν με τη γεωργία. «Αισιόδοξο το σχέδιο, αλλά ήταν δευτερεύουσας σημασίας, δεδομένου ότι υπάρχουν άλλα νησιά με οξύτατο πρόβλημα υδροδότησης» σχολιάζει ο κ. Νόκας.

Στην αποτυχία συνέβαλαν επίσης η έλλειψη υδρολογικών δεδομένων και οι πολιτικές πιέσεις για προώθηση των έργων.

«Τελικά το φράγμα είναι γεμάτο, αλλά το νερό δεν χρησιμοποιείται!».

Ακόμα, οι αλλαγές των προσώπων σε θέσεις κλειδιά σήμανε πολλές φορές στρόφω 360 μοιρών στη θεώρηση των πραγμάτων. «Το 2000-01 αφού είχε απορριφθεί η προοπτική των αφαλάτωσεων για τα άνυδρα νησιά από φόβο ανεπάρκειας προσωπικού, προτάθηκε η λύση μεταφοράς νερού από τη Νάξο όπου έγιναν γεωτρήσεις

κόστους 300.000 ευρώ» θυμάται ο κ. Νόκας. «Όταν, όμως, άλλαξε κυβέρνηση, ο νέος υπουργός απέρριψε αυτό το σχέδιο και υποσχέθηκε να προτείνει μια άλλη ιδέα - κάτι που ωστόσο δεν συνέβη. Ευτυχώς, το νερό των γεωτρήσεων αξιοποιήθηκε στη Νάξο». Τα άνυδρα νησιά (Φολέγανδρος, Σίκινο, Κίμωλος, Σχοινούσα, Δονούσα, Ηρακλεία, Κουφονήσι, Θηρασιά, Αμοργός, Λειψί, Χάλκη, Πάτμος, Νίσυρος, Μεγίστη, Αγαθονήσι, Λέρος και Καστελόριζο) βρίσκονται σε δύσκολη μοίρα, ενώ συχνά γίνονται το άλλοθι για πολλά έργα. «Το φράγμα της Φανερωμένης από την Νάξο κατασκευάστηκε με την προοπτική ότι θα παρέχει νερό και στα άνυδρα νησιά» θυμάται ο κ. Νόκας. «Είχε υπολογιστεί ότι η εξοικονόμηση θα ήταν σημαντική, αν αντί η μεταφορά του νερού να γίνεται από το Λαύριο, γινόταν από τη Νάξο». Όταν, όμως, το φράγμα άρχισε να λειτουργεί, η Νάξος απεφάνθη ότι το νερό δεν ήταν τόσο ώστε να δαθείσει τα γεωτομικά νησιά.

Ως επιτυχία κρίνει ο κ. Νόκας στη λειτουργία τους τα πέντε

φράγματα εμπλουτισμού που η νομαρχία κατασκεύασε στις Νοτιοανατολικές Κυκλάδες: στην Τήνο (Βακεία), στη Σίφνο (Καμάρες), στην Αμοργό (Κατάπολα), στην Πάρο (Τούρλος) και στην Ανάφη (Ρούκουνας). «Υπήρξαν δέκα έργα που σχεδίασε το υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης, στα οποία ήμασταν αντίθετοι, επειδή κρίναμε ότι θα ήταν ασύμφορα, και άλλα πέντε τα οποία κατασκευάστηκαν και λειτουργούν επιτυχώς (λιμνοδεξαμενή Εγγαρών και Φράγμα Φανερωμένης στη Νάξο, φράγμα Μυλοπόταμου στην Ιο, φράγμα Μαραθίου και Άνω Μεράς στη Μύκονο, φράγμα Απολλακίας στη Ρόδο και φράγμα Αστυπάλαιας).

Λελογισμένη χρήση

«Είμαι πεπεισμένος ότι οι τοπικές κοινωνίες δεν θα διεκδικούσαν τόσο επίμονα έργα, αν στην κατασκευή τους συμμετείχαν οικονομικά έσοτα και λίγος» καταλήγει ο κ. Νόκας. «Όπως επίσης πιστεύω ότι εάν οι δημόσιες των νησιωτικών περιοχών πληρώναν το νερό στην πραγματική τιμή που πωλείται, θα έκαναν περισσότερο λελογισμένη χρήση».

«Μου είναι δύσκολο να πω αυτό που βγαίνει από τη βρύση μου...»

Οι κάδοι ανακύκλωσης στα νησιά «ξεχειλίζουν» από πλαστικά μπουκάλια εμφιαλωμένου νερού... Αυτά δεν μαρτυρεί μόνο την περιβαλλοντική ευαισθησία των κατοίκων, αλλά και ένα χρόνιο πρόβλημα που διαιωνίζεται θέτοντας σε ταλαιπωρία τους νησιώτες. «Αναγκάζομαστε να αγοράζουμε καθημερινά εμφιαλωμένο νερό, αφού το νερό του δικτύου μυρίζει έντονα και έχει θαμπό χρώμα, ειδικά το καλοκαίρι», λέει στην «Κ» η κ. Σοφία Κρητικού, εκπαιδευτικός στη Νάξο και μητέρα δύο παιδιών. «Το πρώι διδάσκαλο στα παιδιά ότι το πόσιμο νερό πρέπει να είναι διαυγές και με καλή οσμή» δηλώνει, «μου είναι δύσκολο να πω αυτό που βγαίνει από τη βρύση μου...».

«Ταλαιπωρούμαστε»

Μολοντί η Νάξος διαθέτει υπόγεια και επιφανειακά νερά, οι κάτοικοι της καταλήγουν στη λύση του νερού στο πλαστικό μπουκάλι. «Μπορεί οι παλιοί να κουβαλούσαν το νερό με τη στάμνα, και εμείς όμως σήμερα ταλαιπωρούμαστε αρκετά», επισμαίνει η κ. Κρητικού. «Κάναμε αρχικά έρευνα αγοράς, ώστε να βρούμε την

πιο φθηνή μάρκα, επιλέξαμε το οικονομικότερο μαγαζί και το μεταφέρουμε μόνοι μας». Κάθε μήνα η οικογένεια Κρητικού πληρώνει 35 ευρώ τα 20 εξάδες νερό. Κριτήριο επιλογής, το κόστος και τα χαμηλά άλατα. «Κάνουμε μεγάλη οικονομία, το χρησιμοποιούμε».

«Το νερό του δικτύου μυρίζει έντονα και έχει θαμπό χρώμα, ειδικά το καλοκαίρι», λέει εκπαιδευτικός στη Νάξο.

ούμη μόνο για τη πόση και για μαγειρική», διευκρινίζει.

Το νερό του δικτύου προέρχεται από τη λιμνοδεξαμενή της Φανερωμένης. «Το έργο μόνο για τας 12,49 ευρώ το κυβικό μέτρο, ενώ οι έλεγχοι αραιώνουν», σχολιάζει η κ. Κρητικού, που είναι φυσικός με μεταπτυχιακό στη Χημεία. «Νομίζω ότι το πρόβλημα είναι η ανεπάρκεια δύλιση», υπογραμμίζει. «Αντι-

συχία για τα υπολείμματα φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, που, όπως ξέρω, δεν εξουδετερώνονται με τη χλωρίωση». Ούτε όμως την ποιότητα του νερού πηγών εμπιστεύεται η κ. Κρητικού. «Ξέρω, ότι καμία πηγή δεν είναι αθάνατη, πρέπει να προηγείται πάντα γεωλογική μελέτη», αναφέρει. «Κάποιες φορές πίνω αυθόρμητα νερό από τέτοιες πηγές, όμως δεν κουβαλώ από αυτές νερό στο σπίτι για την οικογένειά μου».

Η εκπαιδευτικός από τη Νάξο κρίνει ότι η κατασκευή στέρνας, όπως τα παλιά χρόνια, μπορεί να είναι μια κάποια «λύση». «Ίσως θα έπρεπε να επιχορηγείται η κατασκευή τους» λέει, «είναι απαραίτητα να ποτίζονται οι κάπτοι με νερό του δικτύου».

Καχυποψία

Η κ. Κρητικού δεν κρύβει την καχυποψία της ούτε τη δυσανεμία της. «Το νερό και ο αέρας είναι αναφαίρετο δικαίωμα όλων, το οποίο όμως μας στερούν» επισημαίνει. «Το χειρότερο είναι ότι οι περισσότεροι στη Νάξο δεν αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα του θέματος», σχολιάζει. «Μόνο ο τουρισμός τους ενδιαφέρει».

Ασύμφορη η μεταφορά με υδροφόρα

Αν συγκρίνουμε όλες τις μεθόδους που επιστρατεύονται για την ύδρευση άνυδρων περιοχών, διαπιστώνουμε ότι η πιο ασύμφορη είναι η μεταφορά νερού με υδροφόρα. Στην Ελλάδα, η μεταφορά ξεκινάει το 1980, στην αρχή με υδροφόρα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού και μετά με μισθωμένα πλοία. Η τιμή που πωλείται το νερό επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως ο καιρός και τα δρομολόγια των ιδιωτικών εταιρειών. Τον Απρίλιο του 2010 η τιμή πώλησης είχε φθάσει τα 12,49 ευρώ το κυβικό μέτρο. Συνήθως κυμαίνεται από 5 έως 10 ευρώ το κυβικό μέτρο. Συνολικά, υπολογίζεται ότι μόνο το νερό για την ύδρευση των Κυκλάδων κοστίζει 4 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Στον αντίποδο, το κόστος της αφαλάτωσης είναι πολύ μικρότερο. Στις μονάδες που λειτουργούν με τη μέθοδο της αντίστροφης όσμωσης η αφαλάτωση του υφάλμυρου νερού κυμαίνεται από 0,25 έως 0,50 ευρώ, ενώ η αφαλάτωση του θαλασσινού νερού κυμαίνεται από 0,50 έως 2 ευρώ. Το αρχικό κόστος μιας μονάδας αντίστροφης όσμωσης θαλασσινού νερού ανέρχεται στα 850 - 1.300 ευρώ το κυβικό μέτρο. Ακόμα χαμηλότερες είναι οι τιμές του νερού που προέρχεται από επεξεργασία υγρών αποβλήτων, το οποίο προς το παρόν δεν προορίζεται για πόση, παρά μόνο για άρδευση, βιομηχανική και αστική χρήση. Συγκεκριμένα, η τιμή κυμαίνεται στα 0,2 έως 0,4 ευρώ το κυβικό μέτρο για το νερό άρδευσης, ενώ η τιμή για το νερό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην τουαλέτα αυξάνεται μέχρι και 50%. Η ζήτηση για νερό στα νησιά αυξάνεται εντυπωσιακά από τον Μάιο έως και τον Σεπτέμβριο. Κάθε χρόνο κατατίθενται δεκάδες αιτήσεις για νέες γεωτρήσεις, δεδομένου ότι πολλές νέες παραθεριστικές κατοικίες βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως. Μόνο στη Κυκλάδες το 2009 δόθηκαν 57 νέες άδειες, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των νομίμων, από το 1986, σε 1.506.